सर्वशास्त्रार्थसंग्रहः

Encoded and proofread by Shrisha Rao shrao at dvaita.org

॥ श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ॐ ॥
ॐ विष्णुरेव विजिज्ञास्यः सर्वकर्ताऽगमोदितः ।
समन्वयादीक्षतेश्च पूर्णानंदोऽंतरः खवत् ॥१.१ ॥
प्रणेता ज्योतिरित्यादैः प्रसिद्धैरन्यवस्तुषु ।
उच्यते विष्णुरेवैकः सर्वैः सर्व गुणत्त्वतः ॥१.२ ॥
सर्वगोऽत्ता नियंता च दृश्यत्त्वादुज्झितः सदा ।
विश्वजीवांतरत्त्वादैर्लिङ्गैः सर्वैर्युतः स हि ॥१.३ ॥
सर्वाश्रयः पूर्णगुणः सोऽक्षरः सन् हृदब्ज[illegible] ।
सूर्यादिभासकः प्राणप्रेरको दैवतैरपि ॥१.४ ॥
ज्ञेयो न वेदैः शूद्रादैः कन्दकोऽन्यश्च ज[illegible]ः ।
पतित्त्वादिगुणैर्युक्तः तदन्यत्र च [illegible] ॥१.५ ॥
मुख्यतः सर्वशब्दैश्च वाच्य एको [illegible]र्दनः ।
अव्यक्तः कर्मवाच्यैश्च वाच्य एको ऽमितात्मकः ॥१.६ ॥
अवान्तरं कारणं च प्रकृ[illegible] [illegible]न्यमेव च ।
इत्यादन्यत्र नियतैरपि [illegible]ख्य[illegible]गोदितः ।
शब्दैरतोऽनन्तगुणो [illegible]ब्द[illegible] योगवृत्तयः ॥१.७ ॥
॥ इति प्रथमोऽध्यायः ॥
॥ अथ द्वितीयोऽध्यायः ॥
ॐ श्रौतस्मृति[illegible]रुद्धत्त्वात् स्मृतयो न गुणान्हरेः ।
निषेद्धुं श[illegible]नु[illegible]दा[illegible]नत्यत्वान्मानमुत्तमम् ॥२.१ ॥
अस[illegible]जीवप्र[illegible]न[illegible]दिशब्दाब्रह्मैव नापरम् ।
वदन्ति [illegible]रणत्वेन क्वापि पूर्णगुणो हरिः ॥२.२ ॥
स[illegible]तन्त्र्यात्सर्वकर्तृत्त्वान्नायुक्तं तद्भवेच्छ्रुतिः ।
[illegible]मूलतया सर्व समयानामयुक्तितः ॥२.३ ॥
न तद्विरोधाद्वचनं वैदिकं शङ्क्यतां व्रजेत् ।
आकाशादिसमस्तं च तज्जं तेनैव लीयते ॥२.४ ॥
सोऽनुत्पत्तिलयः कर्ता जीवः तद्वशगः सदा ।
तदाभासो हरिः सर्व रूपेष्वपि समः सदा ॥२.५ ॥
मुख्यप्राणश्चेन्द्रियाणि देहश्चैव तदुद्भवाः ।

मुख्यप्राणवशे सर्वं स विष्णोर्वशगः सदा ॥ २.६ ॥
सर्व दोशोज्झितः तस्माद् भगवान् पुरुषोत्तमः ।
उक्ता गुणाश्चाविरुद्धास्तस्य वेदेषु सर्वथा ॥ २.७ ॥
॥ इति द्वितीयोऽध्यायः ॥
॥ अथ तृतीयोऽध्यायः ॥
ॐ शुभेन कर्मणा स्वर्गं निरयं च विकर्मणा ।
मिथ्याज्ञानेन च तमो ज्ञानेनैव परं पदम् ॥ ३.१ ॥
याति तस्माद्विरक्तः सन् ज्ञानमेव समाश्रयेत् ।
सर्वावस्थाप्रेरकश्च सर्वरूपेष्वभेदवान् ॥ ३.२ ॥
सर्वदेशेषु कालेषु स एकः परमेश्वरः ।
तद्भक्तिस्तारतम्येन तारतम्यं विमुक्तिगम् ॥ ३.३ ॥
सच्चिदानन्द आत्मेति मानुषैस्तु सुरेश्वरैः ।
यथा क्रमं बहुगुणैर्ब्रह्मणत्त्वखिलैर्गुणैः ॥ ३.४ ॥
उपास्यः सर्वदेवैश्च सर्वैरपि यथा बलम् ।
ज्ञेयो विष्णुर्विशेषस्तु ज्ञाने स्यादुत्तरोत्तरं ॥ ३.[illegible] ॥
सर्वेऽपि पुरुषार्थास्युः ज्ञानादेव न संशयः ।
न लिप्यते ज्ञानावंश्च सर्वदोषैरपि क्वचि[illegible] ॥ [illegible].६ ॥
गुणदोषैः सुखस्यापि वृद्धि ह्रासौ विम[illegible]गौ ।
नृणां सुराणां मुक्तौ तु सुखं क्लृप्तं य[illegible]म् ॥ ३.७ ॥
॥ इति तृतीयोऽध्याय[illegible]
॥ अथ चतुर्थोऽ[illegible] ॥
ॐ विष्णुर्ब्रह्म तथाऽदित्य[illegible]मुपासनम् ।
कार्यमापद्यपि ब्रह्म तेन [illegible]क्षताम् ॥ ४.१ ॥
प्रारब्धकर्मणोऽन्यस्य [illegible]नादेव परिक्षयः ।
अनिष्टस्योभयस्य[illegible]सव[illegible]यान्यस्य भोगतः ॥ ४.२ ॥
उत्तरेषोत्तरेष्वेवं य[illegible]ायु विमुक्तिगाः ।
प्रविश्य भुञ्ज[illegible]गांस्तदन्तर्बहिरेव वा ॥ ४.३ ॥
वायुर्विष्णुं प्रा[illegible] भोगश्चैवोत्तरोत्तरम् ।
उत्क्र[illegible] मा[illegible]षा मुक्तिं यान्ति देहक्षयात्सुराः ॥ ४.४ ॥
अर्चिरा[illegible] वायुं प्राप्य तेन जनार्दनम् ।
या[illegible]न्युत्तम[illegible] नरोच्चाद्या ब्रह्मलोकात्सहाऽमुना ॥ ४.५ ॥
[illegible]ल्पभोगाश्च चिदानन्द शरीरिणः ।
[illegible]न्सृष्ट्यादिविशयं महासामर्थ्य मप्यृते ॥ ४.६ ॥
यथेष्टशक्तिमंतश्च विना स्वाभाविकोत्तमान् ।
अनन्यवशगाश्चैव वृद्धिह्रास विवर्जिताः ।
दुःखादिरहितं नित्यं मोदंतेऽविरतं सुखम् ॥ ४.७ ॥

पूर्णप्रज्ञेन मुनिना सर्वशास्त्रार्थसंग्रहः ।
कृतोऽयं प्रीयतां तेन परमात्मा रमापतिः ॥ ४.८ ॥
नमो नमोऽशेषदोषदूर पूर्णगुणात्मने ।
विरिञ्चिशर्वपूर्वेड्य वंद्याय श्रीवराय ते ॥ ४.९ ॥

॥ इति चतुर्थोऽध्यायः ॥

इति श्रीमदानंदतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितं
ब्रह्मसूत्राणुभाष्यं सम्पूर्णम्

॥ भारतीरमणमुख्यप्राणंतर्गत श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥